

Museumsbanerådet

Forum for norske museumsjernbaner

Adresse:
Norsk Jernbaneklubb
Postboks 1492 Vika
0116 Oslo
- www.museumsbane.no

Medlemmer:
Akershus Fylkesmuseum – avd. Urskog-Hølandsbanen
Vest-Agder-museet – avd. Setesdalsbanen
Kunstnerdalen Kulturmuseum – avd. Krøderbanen,
NJK-Gamle Vossebanen,
Museene i Sør-Trøndelag - Orkla Industrimuseum
NJK-Norsk Museumstog
Stiftelsen Rjukanbanen
Norsk Jernbanemuseum
Norsk Jernbaneklubb

Protokoll fra medlemsmøte høst 2011

Møtested / tidspunkt: Lørdag 4. november 2011 kl 0900 -1500 – hos Vest-Agder-museet, Odderøya i Kristiansand

Tilstede:	Invitert:	Forkortelser
♥ Ivar Gubberud – GVB	♥ Magne Fugelsøy – JBV	♥ MBR Museumsbanerådet
♥ Harald Chr. Hanssen – GVB	♥ Kjartan Kvermsveen – JBV	♥ NJM Norsk Jernbanemuseum
♥ Ole K. Richenberg – NJK		♥ THM Thamhavnbanen
♥ Henrik B. Backer – NJK		♥ SRJB Stiftelsen Rjukanbanen
♥ Åge Lybekbråten NJK		♥ NMT Norsk Museumstog
♥ Christian Berg – NMT		♥ Krb Krøderbanen
♥ Jann Eirik Evensen - THM		♥ GVB Gamle Vossebanen
♥ Olaf Bjerknes – Krb		♥ SB Setesdalsbanen
♥ Odd Arne Lyngstad – Krb		♥ UHB Urskog Hølandsbanen
♥ Ellen Sletvold, Krb,		♥ NJK Norsk Jernbaneklubb
♥ Trygve Johansen – SB		♥ JBV Jernbaneverket
♥ Svein Tore Løvåsen – SB		♥ RA Riksantikvaren
♥ Anne Bergit Jørgensen – SB		♥ VAM Vest-Agder-museet
♥ Pål Roberg – UHB		♥ KKM Kunstnerdalen Kulturmuseum
♥ Steinar Schau - UHB		
♥ Tom Johansen - RjB		

Åpning

Leder Ole K. Richenberg åpnet møtet og ønsket velkommen.

- Møtet ble arrangert i Vest-Agder-Museet på Odderøya i Kristiansand.
- På kvelden lørdag var det uformell middag og samvær på *Caledonien hotell*
- På søndag var det besøk og omvisning hos Setesdalsbanen
- Nyansatt direktør for Vest-Agder-museet, *John Olsen*, presenterte seg og ønsket velkommen til Kristiansand
- Møtedeltagerne presenterte seg

Sak 11: Godkjenning av innkalling og dagsorden

- Innkalling – ingen kommentarer
- Dagsorden – ingen kommentarer

Vedtak

- ✓ Innkalling godkjent
- ✓ Dagsorden godkjent

Sak 12: Valg av møteleder, referent og protokollviter

- Ole K. Richenberg ble foreslått som møteleder
- Henrik B. Backer ble foreslått som referent

Vedtak

- ✓ Valgt som foreslått

Sak 13: Runde rundt bordet – status for museumsbanene

- **Krøderbanen**
 - Videre konsolidering i større enheter i Buskerud
 - Ny daglig leder i *Kunstnerdalen kulturmuseum* er ansatt; *Roy Bondehagen*
 - Mange utfordringer med mye nedbør
 - Mindre nedgang i besøkstall
 - Kjøring av godstog med 26 godsvogner var en stor suksess. Har medført fortjent oppmerksomhet i flere utenlandske jernbanetidskrifter.
 - Krøderbanen har ambisjon om å være et nasjonalt senter for godsvogner. Det er gjennom årene nedlagt over 20 000 dugnadstimer på godsvognene.
- **Thamshavnbanen**
 - Behov for ny daglig leder.
 - Utfordring med høyspentkabel som var gravet over før sesongstart, og som medførte utsatt start på sesongen.
 - Utfordring med kontaktledning som falt ned. Behov for å skifte KL-stolper.
 - Utfordringer med nedbør
 - Noe nedgang i besøkstall, forsinket sesongstart og tidligere sesongavslutning
 - Arbeider med å slutføre hovedrevisjon på lok 1
- **Setesdalsbanen**
 - God sesong med godt besøk
 - Venneforeningen har hatt vanskeligheter med å bemanne togene
 - Internkontrollsystemet er for omfattende i forhold til hva myndighetene krever. Dette skaper utfordringer med rekruttering og opplæring.
 - Driftsbestyreren, ansatt i 25 % stilling, har sagt opp. Uten ny driftsbestyrer i 2012 blir det ingen kjøring. Driftstillatelsen ligger hos Stiftelsen Setesdalsbanen og ikke hos VAM.
 - Sesongen 2012 forberedes som vanlig.
 - Utfordringer med samarbeidet mellom VAM og Venneforeningen
 - Venneforeningen redegjorde for at de har hatt vanskeligheter med kontakten med ledelsen i VAM.
- **Urskog-Hølandsbanen**
 - Sesongen i 2011 på samme nivå som i 2010.
 - Standarden på materiellet er god
 - Lav deltagelse på dugnader. Registrerer nedlagt dugnadstimer.
 - Venneforeningen har lav aktivitet
 - Har ansatt ansvarlig for infrastruktur, en funksjon som ikke har vært besatt siden 2008.
 - Utarbeidet plan for vedlikehold av infrastruktur
 - Nedbør har skapt mange utfordringer
 - Det pågår vurdering om UHB skal inn under Jernbaneloven og Statens jernbanetilsyn, eller fortsatt være underlagt Tivoliloven og Politiet. En endring vil trolig gi en del utfordringer med internkontrollsystemet for å møte nye krav.
 - I 2011 er det 50 år siden Urskog-Hølandsbanen ble opprettet som museumsbane.
- **Rjukanbanen**
 - Ny daglig leder for *Stiftelsen Rjukanbanen* ble ansatt, men vedkommende sa opp stillingen etter få dager
 - Manglende organisasjon rundt Rjukanbanen er en utfordring for å drive god forvaltning.
 - Slippen på Tinnoset blir opprustet.
 - Det satses på å få klasset fergen *Storegut* og det krever slippsetting hvert annet år.
 - *Stiftelsen Rjukanbanen* og *Norsk Industriarbeidermuseum* møtes til uken for å skape organisasjon rundt Rjukanbanen. NIA har fått 2,8 millioner kr fra Kulturdepartementet for å formidle Rjukanbanen som kulturminne.
- **Gamle Vossebanen**
 - Bergen kommune og Hordaland fylke har "delt" museene mellom seg. I Hordaland er det flere museer enn i Oslo og Akershus til sammen. Det er ikke noe mas om konsolidering for øyeblikket.

- 20 % økning i søndagstogene. Noe nedgang i chartertrafikken, men økning i forespørsler for 2012.
- Magasinbygning prioriteres. Bygging har blitt forsinket på grunn av konflikt med entreprenør som har stått for grunnarbeiden

- **Norsk Museumstog**
- Jernbaneverket innførte kjørestopp for første halvår på grunn av avvik påvist ved tilsyn som ikke var lukket.
- Manglende forutsigbarhet skaper usikkerhet og ødelegger motivasjonen til de frivillige.
- Krav om opplæring for kunne kjøre for Norsk Jernbanemuseum bidrar til at det er vanskelig å rekruttere personale.
- Norsk Jernbanemuseum skal ansette to lokførere for å skape bedre forutsigbarhet.
- Det vurderes å skille ut Tu-enheten hos NJM og legge denne til Jernbaneverket sentralt, ettersom Statens Jernbaneskole og andre funksjoner i JBV også har behov for å kunne kjøre på sporet.
- Sparebankstiftelsen har gitt 1,2 millioner til ombygging av vogn 561 for bruk i Kulinariske tog. Det er mange utfordringer ved matservering i gamle tog.
- Deltar i samarbeid med Jernbaneverket om å kjøre jubileumstog til Bodø i 2012. en utfordring er at JBV ennå ikke har konkludert om det blir kjøring og i hvilke omfang.
- **Samarbeid og avtaleverk**
 - Flere av museumsbanene ønsker å sette seg inn i hvordan organisering og avtaler rundt samarbeidet på Krøderbanen er ordnet. De som er interessert tar kontakt med avdelingsleder *Ellen Sletvold* ved KKM-Krøderbanen.

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning

Sak 14: Persontilfredsundersøkelsen

- Persontilfredsundersøkelsen som ble gjennomført i 2010 har blitt oversendt til de fire konsoliderte museene for behandling i styre og ledelse. Men henvendelsen er ikke blitt besvart. Hos et av museene ble saken sendt til det lokale museet.
- Diskusjon om dette er noe som bør tilflytte pressen eller om man bør kontakte Kulturdepartementet og be de om å innkalle de konsoliderte museene. De fleste mente at det er mest å hente på å kontakte Kulturdepartementet.

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning
- ✓ Følges opp videre

Sak 15: Jernbaneverket

Nasjonal verneplan for kulturminner i jernbanen - *Magne Fugelsøy* orienterte:

- Verneplanmidlene for 2012 blir på samme nivå som foregående år.
- For neste fireårs-periode som starter med 2014, tenkes tilskuddene videreført.
 - Jernbaneverket anslår det årlige vedlikeholdsbehovet til 20-25 mill kr årlig
 - Jernbaneverket forventer at 50/50-deling legges til grunn og vil følge opp at de konsoliderte museene tar sin del av ansvaret
- De konsoliderte museene er ikke flinke nok til å skaffe sin andel av tilskuddene og Jernbaneverket har derfor trukket tilbake bevilgninger. Om ikke de konsoliderte museene bidrar, vil det føre til nedgang i tilskuddene for museumsbanene.
- De konsoliderte museene har heller ikke i tilstrekkelig grad satt seg inn i betingelsene i tildelingsbrevene og rapportering tilbake
- Jernbaneverket ønsker å gå over fra implementeringsfase til forvaltning.
- Forvaltningsplanene må ferdigstilles og stadfestes – **frist 1.5 2012**
- Vedlikeholdsplaner for infrastrukturen skal ha fireårs-perspektiv.
- Innspill om Jernbaneverket kan få rutine for sikring og innsamling av infrastruktur som kan ha interesse for museumsbanene. Ofte varsles det om slik alt for sent til at museumsbanene rekker å reagere.

- Synliggjøring av dugnadsarbeid: Jernbaneverket ønsker at dugnadsinnsatsen synliggjøres i regnskap og årsberetninger – se brev til Museumsbanerådet om dette.
 - Hvor mye vil det koste en museumsbane å erstatte dugnadsinnsatsen med betalt arbeidskraft?
 - Museumsbanerådet ble oppfordret å ta initiativ til en felles måte å oppfylle dette på
- Bærekraftige løsninger – *Kjartan Kværnsveen* orienterte. Brev til brev til Museumsbanerådet om dette var delt ut på forhånd.
 - Hver museumsbane kan ikke opparbeide og holde på kompetanse innen alle fagfelt. Viktig å satse på felles løsninger og samarbeid
 - Fartøyvernssentrene langs kysten er gode eksempler på fellesløsninger for fatrøyvernet hvor kompetanse bevares og utvikles.
 - Innen museumsbanene er det mye å "lage vei mens man går" innenfor prosjekter
 - Et jernbanesenter kan ta seg av tynge vedlikehold og oppgaver som krever spesiell kompetanse som er vanskelig å bygge opp og opprettholde lokalt.
 - Lokal kompetanse er viktig og kan supplere kompetansen på et jernbanesenter
- Verneplan for rullende materiell: *Henrik B. Backer* orienterte:
 - Norsk Jernbanemuseum har ansvaret for å utarbeide verneplanen og Norsk Jernbaneklubb deltar i det sentrale arbeidet. I løpet av høsten vil trolig alle personvogner og godsvogner på normalspor (ca 215) være kartlagt og dokumentert.
 - Lokale krefter på Thamshavnbanen og Setesdalsbanen arbeider med lokale verneplaner for det rullende materiellet, og dette vil være til stor nytte for den nasjonale bevaringsplanen.
 - Det er viktig at verneplanen for rullende materiell tar med kostnadene knyttet til istandsettelse og opprettholdelse av materiellet som skal bevares.

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning

Sak 16: Notodden Jernbanesenter - orientering

- Sluttrapport fra forprosjektet ble delt ut. Jernbaneverket støtter opprettelsen av jernbanesenter på Notodden, sammen med fylket, Riksantikvaren og flere andre.
- Jernbaneverket har ansvaret for Tinnosbanen, mens Riksantikvaren har ansvar for Rjukanbanen. Men det er ikke noe i veien for at de samme folkene kan ha ansvar for begge banestrekningene, bare man finner samarbeidsformer og deling av kostnader som kan fungere.

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning

Sak 17: Den kulturelle skolesekken

- Det er fylkene som har ansvaret for Den kulturelle skolesekken. Museumsbanene må selv ta kontakt for å komme med i ordningen
- Setesdalsbanen opplyste at de har vært med i flere år og det har vært populært og det har gitt mange nyttige erfaringer.

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning

Sak 18: Lokalhistorisk wikipedia

- Museumsbanen er ønsket som bidragsytere

Vedtak

- ✓ Tatt til etterretning.
- ✓ Informasjon om dette sendes ut til medlemmene

Sak 19: Andre saker

- Utvexling av uhellsstatistikk:
 - Ønskelig å kunne lage en uhellstatistikk for alle museumsbanene for å kunne sammenligne med andre virksomheter.

- Hva slags topphendelser er det man skal rapportere på?
- Ivar Gubberud tar kontakt med museumsbanene for samarbeid
- Nyframstilling av skinner:
 - UHB sjekker kostnadsnivå på framstilling av nye skinner. En problemstilling er om man skal utvikle og produsere 20,5 kg/m-skinne, eller om man skal bruke S20-profilen som er å få i handelen.
 - Setesdalsbanen har behov for nye skinner og det er viktig å koordinere en eventuell bestilling
- Egen forskrift for museumsbanene:
 - Museumsbanerådet bør kontakte Statens Jernbanetilsyn for å få egen forskrift for museumsbanene.
 - Jernbanelovgivningen utvikler seg hele tiden, noe museumsbanene ikke gjør. Når lover og regler utvikler seg, skaper det utilsiktede utfordringer for museumsbanene. Fritak fra lover og regler er en vanskelig og tidkrevende prosess med ukjent utfall.
 - SJT har tidligere uttalt at de er positive til egen forskrift for museumsbanene og har oppfordret til å komme med utkast.
- Felles trafikkregler for museumsbanene:
 - Felles trafikkregler for museumsbanene har vært drøftet tidligere uten at det har kommet noe ut av det.
 - Krøderbanen og Gamle Vossebanen har samarbeid om dette og kan sirkulere personalet mellom banene.
 - For flere av museumsbanene er regelverket mer omfattende enn virksomhet og myndighetskrav tilsier. Dette gjør opplæring og godkjenning av personell mer ressurskrevende enn nødvendig og uten at det fører til høyere sikkerhetsnivå.
 - Thamshavnbanen gjennomgår bestemmelsene sine hvert år og tar bort det som ikke er aktuelt å bruke.
 - Fra Jernbaneverket ble det opplyst at de kan være villige til å støtte et prosjekt for utarbeidelse av felles trafikkregler for museumsbanene og at de ser på dette som et viktig tiltak for å opprettholde kunnskapene om togfremføring.
- Kontaktmøte med Statens Jernbanetilsyn:
 - Det var bare Thamshavnbanen som besvarte henvendelse fra SJT om temaer for kontaktmøte. Dette er skuffende, for det er viktig for museumsbanene å bruke denne muligheten for å komme i dialog med tilsynsmyndigheten
 - SJT benytter negativ rapportering i tilbakemeldingene ved tilsyn og det er ikke bestandig så enkelt å vite hva som er godt nok. Kan vi få tilsynet til å bli flinkere til å veilede?

Vedtak

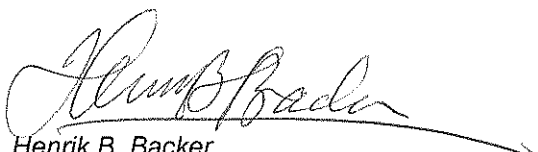
- ✓ Tatt til etterretning
- ✓ Museumsbanene må ta kontakten med tilsynet på alvor

Sak 20: Neste møte, sted og tid.

- Forslag om å holde årsmøte og medlemsmøte til våren hos Akershusmuseet
- Forslag om at lederne for de konsoliderte museene skal inviteres.

Vedtak

- ✓ Årsmøte og medlemsmøte holdes til våren hos Akershusmuseet.
- ✓ Lederne for de konsoliderte museene inviteres

Henrik B. Backer
Referent